

0 Projekt edukacyjny „Europejczycy, Polacy, Obywatele” TEMAT IV: Transformacja

 kurierwilenski.lt/2014/11/03/projekt-edukacyjny-europejczycy-polacy-obywatele-temat-iv-transformacja/

Autor: [KW](#)

3 listopada 2014

-
-
-
- Tweet
- Like

Początek transformacji ustrojowej to proces wprowadzania zmian politycznych, gospodarczych i społecznych w państwach.

Po rozpoczęciu tego procesu w państwach Europy Środkowo-Wschodniej na przełomie lat 80. i 90. uchwalano nowe Konstytucje (na Litwie w 1992 r.) lub wprowadzano istotne zmiany w już istniejących. Nowelizacje miały miejsce np. w Polsce — nowelizacja kwietniowa i grudniowa z 1989 r. Nowa Konstytucja w Polsce uchwalona została dopiero w kwietniu 1997 r. W państwach wprowadzano również trójpodział władzy na niezależną władzę sądowniczą, ustawodawczą i wykonawczą. Oprócz tego poszerzano prawa i wolności człowieka i obywatela, znoszono cenzurę mediów oraz wprowadzono wolność słowa. Zmieniano również system monopartyjny na wielopartyjny. Było to znacząca zmiana, pamiętając, że w okresie komunizmu istnienie jakiegokolwiek partii, poza oficjalną partią komunistyczną, było zakazane. W ramach wprowadzanych zmian stopniowo liberalizowano i prywatyzowano gospodarkę – wyprzedawano majątek państwowy prywatnym przedsiębiorcom. Zmieniano również nazwy państw, co wbrew pozorom małej wagi tego działania, miało duże znaczenie symboliczne.

Na przykład usuwano przymiotnik „socjalistyczna” lub „ludowa” z nazwy kraju. W przypadku Litwy dokonano zmiany z Litewska Socjalistyczna Republika Radziecka na Republika Litewska, a w Polsce, z Polska Rzeczpospolita Ludowa (PRL) na Rzeczpospolita Polska (RP). Oprócz tego usuwano nazwy ulic kojarzące się z okresem komunistycznym.

Po transformacji podstawowym celem każdego postkomunistycznego kraju była odbudowa i ponowne uwierzenie we własną niepodległość. Po odzyskaniu niepodległości kraje komunistyczne mogły same decydować o swoim losie i o swojej polityce, zarówno wewnętrznej, jak i zewnętrznej. Pamiętać należy, że w czasach komunizmu decyzje mogły być podejmowane dopiero po uzgodnieniu ich, telefonicznie bądź osobiście, z najważniejszymi osobami w Moskwie.

Po odzyskaniu niepodległości znaczna część państw przyjęła kierunek prozachodni – odnowiła kontakty z państwami Europy Zachodniej i Stanami Zjednoczonymi. Ważnym punktem stało się też członkostwo w powstałym w 1949 r. Pakcie Północnoatlantyckim (NATO) – organizacji polityczno-wojskowej dbającej o stabilność i pokój na świecie. Litwa stała się członkiem NATO w marcu 2004 r., a już w maju tego samego roku wraz z Polską i 8 innymi państwami z regionu Europy Środkowo-Wschodniej stała się członkiem Unii Europejskiej – organizacji, która jest gospodarczo-politycznym związkiem państw demokratycznych oraz wyrazem integracji i zbliżenia do siebie państw europejskich.

Od nieco ponad 24 lat Litwa jest więc suwerennym państwem, które samodzielnie podejmuje decyzje, w jakie wstąpi sojusze – polityczne, wojskowe czy gospodarcze.

Reklama

Warto wspomnieć, że proces transformacji ustrojowej nie wszędzie przyniósł taki sam rezultat jak w Czechach, na Litwie oraz w Polsce. W niektórych krajach demokracja została wprowadzona ze sporym, często kilkuletnim opóźnieniem. Przykładem może być Chorwacja, jedno z państw tworzących Jugosławię, która, jak to było wspomniane w środowej audycji w Radiu Znad Wilii (godz. 17.40), w okresie Jesieni Ludów oraz po niej pogrążona była w krwawej wojnie domowej. Również model Białorusi i Ukrainy nadal nie przypomina w pełni demokratycznych państw, w których wola społeczeństwa jest w pełni uwzględniana i w których funkcjonuje wolny rynek. Wielkie znaczenie odgrywają tu oligarchowie oraz ich powiązania z władzami państw, w tym wpływ Rosji, od której te państwa są uzależnione m. in. na płaszczyźnie gospodarczej – Rosja jest głównym dostawcą gazu.

W ostatnich latach to Ukraina jest przykładem krwawego niezadowolenia społeczeństwa z obowiązującego w tym państwie ustroju i osób znajdujących się u władz. Chociaż o Ukrainie mówi się, że przybiera proeuropejski kierunek, czeka ją jeszcze długa droga zmian. Krwawy konflikt wraz z brakiem odpowiednich zmian politycznych, gospodarczych i społecznych jest czynnikiem oddalającym Ukrainę od szybkiego przystąpienia do Unii Europejskiej i od nazwania jej w pełni demokratycznym państwem.

Współcześnie transformację ustrojową przeżywały również państwa położone na północy Afryki. Od 2011 r. zamieszki i niezadowolenie społeczeństwa z panujących władz, korupcji, sytuacji gospodarczej i poziomu życia można było obserwować w takich państwach jak Tunezja, Libia, Egipt, Maroko oraz Algiera. W państwach tych zmiany społeczno-polityczne wyrażające się obaleniem niedemokratycznych reżimów oraz konflikty zbrojne w niektórych z nich nazwano „Wiosną Arabską”. Niemniej w tych państwach nadal istnieje potrzeba pomocy międzynarodowej w ich rozwoju, w tym też potrzeba uczenia nowych władz dobrych praktyk, właściwe funkcjonującej nowoczesnej administracji i funkcjonowania wolnego rynku.

Na koniec warto raz jeszcze podkreślić, że proces zmian ustrojowych jest długotrwałym i wielopłaszczyznowym procesem. Jak widać na przykładzie większości państw Europy Środkowo-Wschodniej, może przebiec bez przelewu krwi. Dlatego też te państwa mogą dzielić się swoją wiedzą z innymi państwami, nadal będącymi na drodze transformacji ustrojowej jak Ukraina.

Za odpowiedź udzieloną na temat „Gospodarka” wygodne słuchawki wygrał Adrian Pawłowski. Gratulujemy i zadajemy kolejne pytanie! Pomyśl! Jak myślisz, dlaczego mieszkańcy Litwy chcieli zmian ustrojowych. Zamieść swoją odpowiedź na forum www.wos.efhr.eu i wygraj wygodne słuchawki!

EFHR

Podobne artykuły:

- [Projekt edukacyjny „Europejczycy, Polacy, Obywatele”...](#)
- [Projekt „Europejczycy, Polacy, Obywatele”: Temat VI:...](#)
- [Polski Sejm przyjął uchwałę ws. solidarności z Ukrainą](#)
- [Solidarność — Wolność — Polska](#)
- [W Sejmie w dniu i duchu Konstytucji 3 Maja](#)